

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7221210668
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7221210668.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D., A. X, zast.: JUDr. Ľuba Berezňaninová, PhD., advokátka, so sídlom v Prešove, Hlavná 45, proti žalovanej: E. F. E., nar. X.XX.XXXX, bytom D., F. XX, zast.: Advokátska kancelária Juristi s.r.o., so sídlom v Košiciach, Krivá 3, IČO: 51 941 244, o zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Košice II zo dňa 20. septembra 2022 č. k. 45C/15/2021-104

rozhodol:

O d m i e t a odvolanie proti uzneseniu vo výroku IV. o vrátení kráteného súdneho poplatku žalobcovi.

Z r u š u j e uznesenie vo výroku VI. o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj súd prvej inštancie alebo aj súd) napadnutým rozhodnutím v konaní o zrušenie a vypořádanie podielového spoluvlastníctva schválil zmier v znení:

„I. Zrušuje sa podielové spoluvlastníctvo A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. X, D., a žalovanej E. F. E., E. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, D., k nehnuteľnosti, ktorá je evidovaná Okresným úradom Košice, okres D. G., obec D. - D., katastrálne územie D., na LV č. XXXX, ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí obytného domu so súpisným číslom XXX, nachádzajúceho sa na parcele registra KN č. XXXX, ktorá nie je evidovaná na liste vlastníctva, ulici E. X, D., vrátane podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve vo veľkosti 1155/10000.

II. Žalobca A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. X, D., nadobúda do svojho výlučného vlastníctva nehnuteľnosť, ktorá je evidovaná Okresným úradom Košice, okres D. G., obec D. - D., katastrálne územie D., na LV č. XXXX, ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí obytného domu so súpisným číslom XXX, nachádzajúceho sa na parcele registra KN č. XXXX, ktorá nie je evidovaná na liste vlastníctva, ulici E. X, D., vrátane podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve vo veľkosti 1155/10000.

III. Žalobca sa zaväzuje zaplatiť žalovanej titulom vypořádania podielového spoluvlastníctva sumu 70.000,- Eur v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým bol schválený zmier.

IV. Žalobcovi vracia krátenú časť súdneho poplatku vo výške 2.097,- Eur po právoplatnosti tohto rozhodnutia prostredníctvom Slovenskej pošty, a.s.. U k l a d á Slovenskej pošte, a. s., so sídlom Slovenská pošta, a.s., CVFT Košice, OSA, Thurzova 1, 042 21 Košice, aby do 30 dní od doručenia tohto právoplatného uznesenia vrátila žalobcovi krátený súdny poplatok vo výške 2.097,- Eur.

V. Návrh žalovanej na prerušenie konania zamietá.

VI. Súd stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznáva.“

2. Vec právne posúdil podľa § 148 ods.1 a 2 CSP, § 141 ods.1, § 142 ods. 1 OZ, keď konštatoval, že vzhľadom na obsah podaní strán, ako aj ich ústne prejavy na pojednávaní, súd schválil zmier v časti zrušenia podielového spoluvlastníctva, spôsobe vyporiadania podielového spoluvlastníctva a výšky náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovanej, nakoľko uzatvorený zmier je v súlade s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov. O vrátení kráteného súdneho poplatku rozhodol v zmysle § 11 ods. 7 prvej vety zákona č. 71/1992 Zb. Súd zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 163 CSP, nakoľko žalobca s daným návrhom nesúhlasil.

3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP, nakoľko dohoda strán sa netýkala nároku na náhradu trov konania. Súd poukázal na fakt, že konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva patrí medzi konania, v ktorých majú strany sporu tak postavenie žalobcu, ako aj žalovaného a iniciovať konanie môže ktorákoľvek strana. Pre konania označené ako iudicium duplex je typické, že žiadna zo strán nepríde v čase rozhodnutia vo veci o žiadnu majetkovú hodnotu, a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/52/2008 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 404/2022. Uviedol, že pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania sa prioritne neuplatní zásada úspechu v konaní. Citujúc z rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/194/2017 konštatoval, že začatie a vedenie konania pred súdom nemožno bez ďalšieho klásť na ťarchu žiadnej zo strán. Spravidla ako spravodlivé východisko bude to, aby každý zo spoluvlastníkov sám znášal svoje trovy konania, ibaže by preto boli zvláštne dôvody, medzi ktoré zaraďujeme šikanózne a obštrukčné konania, prípadne vyhýbanie sa možnosti uzavrieť dohody alebo odmietanie dohody s protistranou bez udania dôvodu. V konaní nebola preukázaná snaha strán o uzavretie dohody pred začatím súdneho konania, keď malú, nedatovanú a čiastočne zabielenú časť sms komunikácie považoval za nepreukaznú. Na žalobcom v priebehu konania (po nariadení pojednávania) predložený koncept dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva síce žalovaná nereagovala, avšak už predtým žalovaná navrhla súdu prerušiť konanie za účelom mimosúdnych rokovaní – výslovne odmietnutých žalobcom. Vzhľadom na uvedené súd uzavrel, že nebolo možné v konaní jednoznačne ustáliť to, ktorá strana zapríčinila, že bol spor napokon uzavretý schválením súdneho zmiernu a ani to, či niektorá zo strán dosiahla úspech v konaní.

4. Proti uzneseniu v časti výrokov IV. a VI. (o vrátení kráteného súdneho poplatku a o trovách konania) podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. d), f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd zrušil výrok IV. uznesenia a zmenil výrok o nároku na náhradu trov konania tak, že žalobcovi prizná náhradu trov prvoinštančného konania a tiež trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolanie voči výroku IV. o vrátení súdneho poplatku odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods.1 písm. f) a h) CSP. Mal za to, že napriek poučeniu v rozhodnutí o neprípustnosti odvolania je odvolanie prípustné, keďže súdny poplatok je súčasťou rozhodnutia o trovách konania, voči ktorému je odvolanie prípustné. Trval na tom, aby mu bola priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu, čo nepochybne pokrýva aj vrátenie plnej sumy zaplateného súdneho poplatku, nie kráteného. Odvolanie voči výroku VI. o trovách konania odôvodnil podľa § 365 ods.1 písm. d), f) a h) CSP. Argumentáciu súdu považuje za vnútorne rozpornú, nevychádzajúcu z nesporne zisteného skutkového stavu a v rozpore so základnými princípmi civilného sporového procesu. Súd síce formálne odkázal na § 255 CSP o priznávaní nároku na náhradu trov konania podľa zásady úspechu v konaní, z ďalšieho textu však vyplýva, že túto zásadu neaplikoval. Mal za to, že ak súd právne uzavrel, že nemožno uplatniť zásadu úspechu v konaní, mal sa venovať možnosti aplikácie § 256 ods. 2 CSP, keďže žalovaná už pred začiatkom konania opakovane a dlhodobo svojím pasívnym postojom k veci marila dosiahnutie mimosúdneho vyriešenia sporu. Tieto nedostatky odôvodnenia podľa § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 236 a 234 ods. 2 CSP zakladajú odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Poukázal na svoju dlhodobú snahu pred podaním žaloby o mimosúdne vyporiadanie podielového vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti. V súdnom spise sa nachádza dostatok dôkazov o tom, že žalobca podal žalobu len a výlučne z dôvodu obtiažnej, ba až nemožnej komunikácie so žalovanou, ktorá sa o téme dlhodobo odmietala rozprávať. Žalobcom vypracovaný návrh dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva zaslaný poštou na adresu žalovanej, ku ktorému bol pripojený aj návrh na ďalší postup a výzva, aby prípadne výhrady komunikovala so žalobcom, zostala bez odpovede. Na pojednávaní na túto skutočnosť reagovala tým, že nesúhlasila s niektorými jej ustanoveniami, o čom

údajne informovala aj žalobcu. Ten však dodnes nevie, ktoré konkrétne ustanovenia dohody jej prekážali, pričom nepreukázala tvrdenie, že o tejto skutočnosti žalobcu informovala – žalovaná od 17.12.2021 nebola so žalobcom v žiadnom kontakte. Tvrdenie žalovanej, že v predmetnom byte má svoje veci z detstva, je klamstvo, tento byt opustila pred 30 rokmi, pričom ani neuviedla, aké konkrétne veci by tam mala mať. Rovnakou nepravdou je tvrdenie žalovanej o nadobudnutí bytu dedičstvom po mame strán sporu, keďže byt (resp. jeho polovicu) dedila žalovaná po otcovi sporových strán. Zdôraznil, že žalovaná nikdy nepoprela žiadne zo skutkových tvrdení žalobcu obsiahnutých v žalobe a následných podaniach, práve naopak, prejavila súhlas s návrhom žalobcu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva – avšak ani to nevedlo k tomu, aby pristúpila k podpisu navrhovanej dohody. Keďže zo strany žalovanej nedošlo k účinnému popretiu tvrdení žalobcu, bol súd povinný pri rozhodovaní vo veci samej vychádzať z nich. Súd však ex lege preskúmaval nesporné tvrdenia žalobcu o snahe strán sporu uzavrieť dohodu ešte pred podaním žaloby, čo predstavuje neprípustný procesný postup. S odkazom na bod 13. odôvodnenia rozhodnutia poznamenal, že súd síce odkázal na ustanovenia o prípustnosti rozhodovania o nároku na náhradu trov podľa princípu zodpovednosti za zavinenie, avšak nevyvodil z nich žiadne právne dôsledky. Žalobca preukázal opakovanú snahu uzavrieť so žalovanou predmet sporu mimosúdne, avšak žalovaná neuviedla žiadny racionálny dôvod, pre ktorý sa rozhodla neuzavrieť návrh predmetnej dohody, ktorý svojím obsahom plne kopíruje rozhodnutie súdu vo veci. Keďže podanie žaloby a následný vznik trov konania je v príčinnej súvislosti s pasivitou žalovanej, možno posudzovať priznanie nároku na náhradu trov konania žalobcovi ako sankčný dôsledok jej postupu, pričom tento postup by bol v súlade so zisteným skutkovým stavom, dobrými mravmi aj relevantnou judikatúrou (na ktorú poukázal sám súd prvej inštancie). Namietol záver súdu o tom, že žiadna zo strán nemala úspech v tomto konaní. Úspech sporu treba posudzovať z pohľadu snahy sporovej strany uplatniť svoje právo, nie z hľadiska získaného majetkového prospechu. Žalobcova snaha smerovala k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva, voči čomu sa žalovaná, napriek formálnemu deklarovaniu súhlasu, bránila. Žalobca nesúhlasí ani s tvrdením súdu, že spoluvlastníci dopredu nemôžu dopredu predvídať konkrétne rozhodnutie súdu. Mal za to, že s poukazom na doktrínu materiálneho právneho štátu a princíp právnej istoty v kombinácii s absenciou netypických okolností, bol výsledok sporu pre obe sporové strany od vysokej miery predvídateľný. Nesúhlasil ani s tvrdením súdu o nepreukázanej snahe o uzavretie zmiery pred začatím konania. Poukázal na to, že uskutočnil 3 pokusy na uzavretie mimosúdnej dohody. Prvý pred podaním žaloby, čo preukázal SMS správou od žalovanej – čo žalovaná nepoprela. Po prvom vyjadrení žalovanej navrhol súdny zmier, ktorý kopíroval návrh žalobcu a vyjadrenie žalovanej. Tretí pokus o uzavretie dohody (odoslaný žalovanej poštou spolu s návrhom na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností a sprievodným listom) zostal bez odpovede až do pojednávania, uskutočneného vyše 2 mesiacov po zaslaní predmetnej dohody. To všetko preukazuje záujem žalobcu na mimosúdnom riešení sporu. Nakoľko žalovaná svojím pasívnym prístupom zapríčinila vznik sporu a trov konania, má byť zaviazaná na ich úhradu. Dodal, že žalobcove odmietnutie návrhu na prerušenie konania bolo dôvodné, nakoľko prerušenie konania by nevedlo k mimosúdnomu vyriešeniu predmetu sporu. Opakovane vyjadril nesúhlas so záverom súdu o nemožnosti ustálenia toho, ktorá strana zapríčinila napokon uzavretie schváleného súdneho zmiery, keďže to bola jednoznačne žalovaná.

5. Žalovaná vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdiť. Napadnuté rozhodnutie považovala v celom rozsahu za správne. Uviedla, že žalobca sa snaží o účelové navodenie dojmu o tom, že vznik, ako aj výsledok konania zapríčinila výhradne žalovaná. Žalobcom uvádzané skutkové tvrdenia sú účelové, nie sú pravdivé a jedná sa o novoty, ktoré v súlade s § 366 CSP nemôžu byť v odvolaní použité. Zdôraznila, že konanie sa skončilo schválením súdneho zmiery, čo je sám o sebe dôvod na nepriznanie náhrady trov konania žiadnej zo strán sporu. K namietanému výroku o súdnom poplatku poukázala na to, že žalobcovi sa vrátila alikvotná časť súdneho poplatku v súlade so zákonom č. 71/1992 Zb. a názor žalobcu o prípustnosti odvolania je nesprávny.

6. Žalobca v odvolacej replike konštatoval, že žalovaná neuviedla, v čom vzhlada účelovosť odvolania, ide o subjektívny názor bez právnej relevancie. Zopakoval svoje tvrdenia o výlučnom zavinení žalovanej na vzniku sporu. Nesúhlasil ani s tvrdením žalovanej o tom, že zmierlivé ukončenie sporu samo o sebe predstavuje dôvod na nepriznanie nároku na náhradu trov konania, pričom zdôraznil, že predmetom zmiery nebola dohoda o nároku na náhradu trov konania. Záverom dodal, že nikdy nemal v úmysle podávať predmetnú žalobu, nakoľko žalovaná nikdy predmetnú nehnuteľnosť nechcela vlastníť a nedisponovala finančnými prostriedkami potrebnými na prípadné vyplatenie žalobcu a zo strany

žalovanej nebol v priebehu celého konania uvedený jediný argument, pre ktorý by nemohol byť predmet tohto sporu uzavretý mimosúdne.

7. Žalovaná v odvolacej duplike opakovane konštatovala účelovosť podaného odvolania, nedôvodnosť argumentácie a subjektívnosť postojov žalobcu. S poukazom na zásah hospodárnosti konania odkázala na správnosť a zákonnosť argumentácie súdu.

8. Odvolanie bolo podané výlučne proti výrokom IV. o vrátení časti súdneho poplatku a VI. o trovách konania napadnutého rozhodnutia, na základe čoho výroky I., II., III. a V. ako výroky nenapadnuté odvolaním nadobudli právoplatnosť a neboli predmetom odvolacieho prieskumu.

9. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd skôr než pristúpil k vecnému prejednaní podaného odvolania žalobcu, skúmal, či sú splnené formálne podmienky pre meritórne odvolacie konanie a dospel k záveru, že odvolanie v časti výroku IV. je potrebné odmietnuť podľa § 386 písm. c) CSP, lebo odvolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné, keďže smeruje proti rozhodnutiu o vrátení kráteného súdneho poplatku.

10. Podľa § 14 ods.1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších zmien a predpisov, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku okrem § 357 písm. a).

11. Podľa § 355 ods.2 CSP, proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

12. Podľa § 357 CSP, odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a) zastavení konania, b) odmietnutí podania vo veci samej, c) odmietnutí žaloby na obnovu konania, d) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e) zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a § 335 ods. 1, f) návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmych nesprávností, okrem odôvodnenia, g) zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h) zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j) odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l) zabezpečení dôkazného prostriedku, m) nároku na náhradu trov konania, n) prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164, o) návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia, p) postúpení právomoci do cudziny.

13. Napadnutý výrok IV. predstavuje rozhodnutie v zmysle Zákona o súdnych poplatkoch, ktoré má povahu uznesenia súdu prvej inštancie, voči ktorému Civilný sporový poriadok nepripúšťa opravný prostriedok odvolania podľa § 355 ods. 2 CSP v spojení s § 357 CSP. Preto súd odvolanie žalobcu proti uzneseniu v tejto časti odmietol podľa § 386 ods. c) CSP.

14. Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu, pokiaľ ide o výrok VI. o trovách konania ako podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania v rozsahu danom § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

15. Odvolateľ v odvolaní uplatnil o.i. odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, ktorý podľa názoru odvolacieho súdu bol naplnený.

16. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

17. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

18. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

19. Podľa § 256 ods. 2 CSP, ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane.

20. Odvolací súd konštatuje, že vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Nakoľko v tomto konaní nedošlo k zastaveniu konania, ale k rozhodnutiu vo veci samej – schválením zmieru, súd správne v bode 12. odkázal na § 255 ods. 1 a 2 CSP, nakoľko v zmysle vyššie uvedeného – aplikácia § 256 ods. 1 CSP nebola možná.

21. Nesprávny je ale jeho záver o tom, že v konaní o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sa prioritne neuplatní zásada úspechu v konaní a napokon predčasný a z toho dôvodu zatiaľ nesprávny je jeho konečný záver o tom, že nie je možné jednoznačným spôsobom ustáliť, či niektorá zo strán dosiahla v konaní úspech.

22. Aj keď sa odvolací súd sa na strane jednej stotožňuje s konštatovaním súdu, že konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je konaním, v ktorom majú strany sporu tak postavenie žalobcu, ako aj žalovaného, pričom iniciovať konanie môže ktorákoľvek strana (obdobne v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/52/2008, 2Cdo/234/2008, rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/8/2008), uvedené ešte neodôvodňovalo záver súdu o neaplikovateľnosti zásady úspechu v takomto konaní.

23. Podľa relevantnej právnej teórie: „Zásada úspechu sa vzťahuje aj na konania, kde súd rozhoduje o spôsobe vyporiadania, napr. na vyporiadanie spoluvlastníctva alebo BSM. Je to tak preto, že strana v spore neúspešná mohla súdnemu konaniu predísť tým, že by sa sama dohodla na vyporiadaní. Ak napríklad jedna zo strán sporu navrhuje rozdelenie pozemku na dve polovice a druhá trvá na tom, že si pozemok ponechá celý a druhú stranu vyplatí, závisí od rozhodnutia súdu, komu dá z hľadiska práva a spravodlivosti za pravdu. Druhá strana bude potom škodná tým, že trvala na tom, aby vo veci rozhodol súd, čím nielen sebe, ale aj protistrane spôsobila súdne trovy.“ (BARICOVÁ, J. In ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 925).

24. Potreba aplikácie zásady úspechu a neúspechu v konaniach o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva vyplýva aj z rozhodovacej praxe súdov vyšších autorít. Vo vzťahu k dovolaciemu súdu ide napr. o rozhodnutie v konaní 1MCdo/7/2009 alebo 4MCdo/10/2012.

25. Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky, ide o nasledovné aktuálne rozhodnutia.

26. V konaní III. ÚS 138/2022 ústavný súd rozhodoval o ústavnej sťažnosti sťažovateľov podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, ktorým rozhodnutím odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu, ktorým bolo podielové spoluvlastníctvo strán sporu zrušené a spoluvlastnícky podiel žalovanej prikázaný sťažovateľom s povinnosťou zaplatiť vyčíslenú peňažnú náhradu, keď odvolací súd zmenil výrok o trovách konania tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania s odkazom na § 255 ods. 2 CSP poukazujúc na to, že konanie je špecifické, pretože v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nikoho nemožno nútiť zotrvať v spoluvlastníctve, v ktorom súčasne nie je viazaný návrhmi strán a v ktorom všetci spoluvlastníci majú zhodne procesné postavenie žalobcu aj žalovaných, a preto by bolo spravodlivé, aby každý z nich sám znášal svoje náklady konania a nebol povinný hradiť náklady iného spoluvlastníka. Ústavný súd k argumentácii a k záveru krajského súdu uviedol, že ide o nesprávny záver o tom, že ako spravodlivé východisko pre rozhodnutie o trovách konania v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sa bude javiť to, aby každý zo spoluvlastníkov sám znášal svoje náklady konania a nebol povinný hradiť náklady iného spoluvlastníka s tým, že iné rozhodnutie o trovách bude prichádzať do úvahy len vtedy, ak na to budú danú zvláštne dôvody. Ústavný súd v súvislosti s týmto nesúhlasným stanoviskom dôvodil, že takýto záver odvolacieho súdu zo znenia zákona, konkrétne z § 255 CSP nevyplýva. Súčasne vyslovil, že: „I konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je sporom podľa CSP a nie je žiaden dôvod na to, aby sa na toto konanie zásadne neaplikoval § 255 CSP. Samotná skutočnosť, že pomer úspechu strán v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva môže mať vzhľadom na osobitosť tohto konania

rôzne podoby, nie je dôvodom na to, aby z ústavného hľadiska mohol byť udržateľný schematický záver o tom, že v takomto konaní si každá zo strán má znášať svoje trovy.“

27. Rovnaký záver v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zaujal Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze zo dňa 25.5.2023 sp. zn. III. ÚS 73/2023, keď v bode 19. uviedol nasledovné: „Krajský súd ďalej argumentuje, že rozhodnutie je v záujme oboch strán, preto je spravodlivé, aby si strany znášali trovy, ktoré im vznikli. Tento argument nemá oporu v zákone. Konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je sporom podľa CSP a nie je žiaden dôvod na to, aby sa na toto konanie zásadne neaplikoval § 255 CSP. Samotná skutočnosť, že pomer úspechu strán v spore o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva môže mať vzhľadom na osobitosť tohto konania rôzne podoby, nie je dôvodom na to, aby z ústavného hľadiska mohol byť udržateľný schematický záver o tom, že v takomto konaní si každá zo strán má znášať svoje trovy. (Pozri aj III.ÚS/138/2022). Napokon o tom, že je v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je smerodajný úspech v konaní, hovorí aj R-54/1973.“

28. V konaní o vyporiadanie BSM, ktoré skončilo schváleným súdnym zmierom (ako porovnateľného konania) vedenom pred ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 149/2023, ústavný súd v bode 14. uznesenia uviedol: „Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia uviedol, že uznesenia, proti ktorým zákon pripúšťa odvolanie, sú taxatívne vymenované v ust. § 357 CSP. Medzi týmito uzneseniami sa uznesenie okresného súdu, ktorým rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom, nenachádza, z čoho podľa názoru najvyššieho súdu a contrario vyplýva, že proti nemu nie je odvolanie prípustné. Najvyšší súd nijako nepoprel, čo v konaní nebolo ani sporné, že obsahom súdom schváleného zmiernu strán sporu bolo pretavenie návrhu sťažovateľky, ktorý presadzovala v podanej žalobe, a teda v konaní bola plne úspešnou stranou sporu s nárokom na náhradu trov konania v celom rozsahu (čo sa týka základu, respektíve nároku na náhradu trov konania).“ Ústavný súd pritom nezistil žiadne nedostatky odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu. Aj keď z predmetného uznesenia ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd prioritne neriešil otázku náhrady trov konania, nezistil však žiadne nedostatky ústavného charakteru, pre ktoré by mal dôvod zasiahnuť do namietaného uznesenia najvyššieho súdu.

29. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania v prejednávanej veci nereflektoval na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, čím porušil zásadu právnej istoty zakotvenú v čl. 2 CSP.

30. Iba pre úplnosť odvolací súd uvádza, že pokiaľ súd prvej inštancie odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/24/2022, v tam prejednávanej veci bolo konanie zastavené, a teda o žalobe nebolo rozhodnuté meritórnym spôsobom, na základe čoho postup súdu v tam prejednávanej veci pri rozhodovaní o náhrade trov konania bol založený na odlišnom skutkovom a následne právnom posúdení náhrady trov konania.

31. Zásada úspechu vo veci síce nevylučuje, aby pomer úspechu strán v spore bol len čiastočný, prípadne rovnaký, avšak súd nijakým spôsobom tento úspech nevyjadril.

32. Vo všeobecnosti platí, že úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Účastník, ktorý mal plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Ak účastník nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t.j. každý účastník (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešný a sčasti neúspešný. Vo všeobecnosti platí, že ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí. (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/215/2010).

33. Ak by úspech strán v spore bol rovnaký (50 % ku 50 %), náhrada sa neprizná nikomu. Čiastočné procesné úspechy sa teda vzájomne anulujú. V prípade rovnakých čiastkových úspechov súd môže vysloviť, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/19/2010 z 26.01.2011).

34. Pretože súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní o náhrade trov konania z nesprávnej základnej premisy o tom, že v konaní sa neuplatní zásada úspechu v konaní, vôbec sa nezaoberal predovšetkým zhodnotením, čoho sa žalobca žalobou presne domáhal, s akým výsledkom bolo o jeho žalobe rozhodnuté (či dosiahol to, čoho sa domáhal súdnou cestou), aká bola skutková situácia žalobcu v čase podania žaloby, aký bol od začiatku konania postoj žalovanej a tiež v jeho priebehu, príp. ďalšími okolnosťami relevantnými pre posúdenie úspechu/neúspechu strán sporu v tomto konaní, čím jeho rozhodnutie v tejto časti súčasne trpí nepreskúmateľnosťou a nedostatkom dôvodov (v otázke ustálenia úspechu/neúspechu strán sporu).

35. Odvolací súd sa ale nestotožnil s názorom žalobcu žiadajúceho rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania podľa § 256 ods.2 CSP. Zásada procesnej zodpovednosti vyjadrená v § 256 ods. 2 CSP znamená zodpovednosť za trovy konania, ktoré strana sporu zbytočne zaviniła svojím správaním. Zavinenie spočíva v porušení procesných povinností vyplývajúcich zo zákona alebo v súlade so zákonom uložených súdom (napr. v dôsledku sudcovskej koncentrácie), ku ktorému došlo aspoň z neobanlivosti. Predpokladom uloženia povinnosti na náhradu trov je, že zavinené porušenie procesnej povinnosti malo za následok trovy, ktoré protistrana vynaložila zbytočne. Povinnosť na náhradu trov konania vzniká, ak vznikli trovy, ktoré neboli efektívne vynaložené, pretože procesný úkon bol zmarený a zároveň vznik týchto trov bol v príčinnej súvislosti so zavinením. Pri náhrade trov podľa § 256 ods. 2 CSP ide o trovy, ktoré by inak neboli v priebehu konania vznikli a ktoré nesúvisia s riadnym vedením sporu. Ide o situácie, keď niektorá zo strán zmarí pojednávanie, uvedie nepravdivé tvrdenie, podá nadbytočný návrh na vykonanie dôkazu, o ktorom strana musela vedieť, že vyvolá nepotrebné trovy, zmarí vykonanie dôkazu, a pod. a výlučne z tohto dôvodu došlo k neodôvodnenému predĺženiu konania. Takéto neodôvodnené predĺženie konania môže byť spôsobené aj oneskoreným prednesom alebo oneskoreným navrhnutím dôkazu. Odvolací súd nezistil, že by v konaní takto zavinené trovy vznikli. Žalovaná aj žalobca postupovali v konaní riadne a k žalobcom predloženému návrhu Dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva došlo až po nariadení termínu pojednávania, na ktorom došlo k schváleniu zmiernu.

36. Relevantným pre posúdenie dôvodnosti podaného odvolania však bolo to, čo je uvedené v predchádzajúcich bodoch tohto uznesenia, preto zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd v súlade s § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil napadnuté uznesenie vo výroku VI. o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

37. Po vrátení veci bude úlohou súdu opätovne rozhodnúť v konaní o náhrade trov konania. Súd bude vychádzať z právneho názoru odvolacieho súdu, že v tomto konaní sa uplatní zásada úspechu v konaní. Za účelom zistenia úspechu (neúspechu) strán súd predovšetkým porovná žalobný návrh a výrok súdneho rozhodnutia. Okrem toho sa súd bude zaoberať najmä okolnosťami vymenovanými podľa bodu 34. tohto zrušujúceho uznesenia. Až následne ustáli, či na strane jednej zo strán sporu prevyšuje úspech nad neúspechom, a v kladnom prípade bude potrebné určiť náhradu trov konania pomerne. V prípade, že súd dospeje k záveru o tom, že úspech každej zo strán zodpovedá jej neúspechu, bude prichádzať do úvahy rozhodnutie, podľa ktorého žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Súd tiež neopomenie, že ak na strane niektorej zo strán sporu bude úspech prevyšovať, nie je vylúčená aplikácia § 257 CSP, ak budú na jej postup splnené všetky zákonné podmienky (v takomto prípade umožní stranám sporu sa k uvedenému vyjadriť). V novom rozhodnutí o trovách konania rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania.

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).